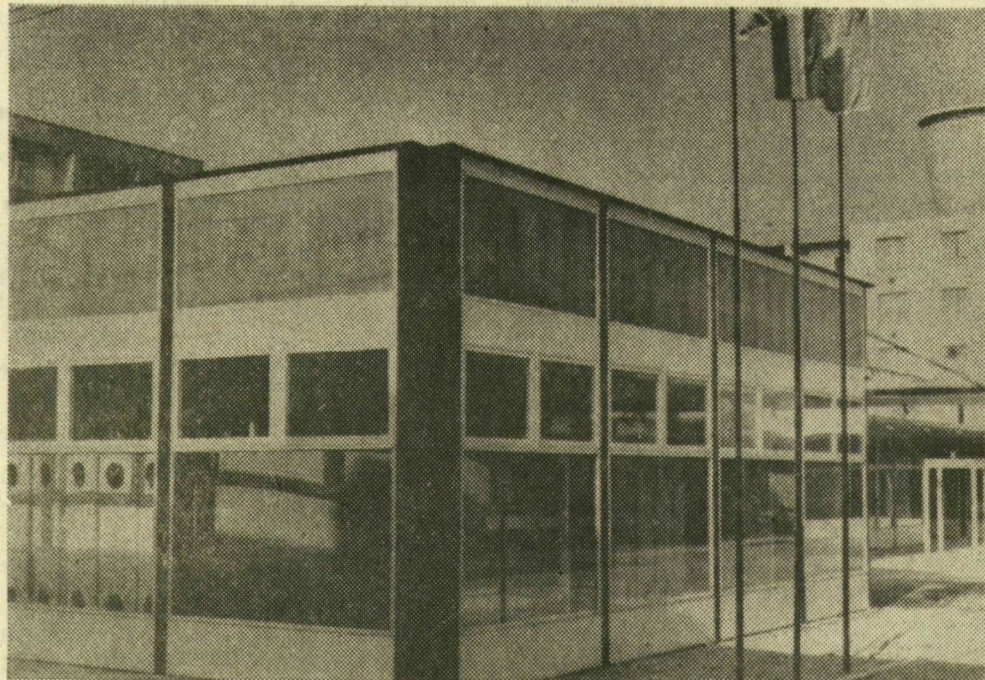

Tarjában:

Pártházat avattak

Somogyi Károlyné felvétele

Tarján új pártháza

Tegnap, szombaton este a Kommunista Magyarországi Pártja megalakulásának 55. évfordulója tiszteletére ünnepélyesen felavatták Tarjában az új pártházat. Ez mindenekelőtt a körzeti pártalapszervezetnek, továbbá a KISZ és a népfrent szerveinek, valamint más tömegszervezeteknek ad majd otthont, s központja lesz a környék mozgalmi életének. Az új pártház abban — az új iskolánál levő — könnyűszerkezetes épületsorban kapott helyet, amelyben hamarosan megnyílik az áruház és más szolgáltató üzletek is.

Az ünnepi párttaggyűlést Eiler Márton, a körzeti pártalapszervezet titkára nyitotta meg, s köszöntötte Csehók Borbálát, aki 55 éve tagja a pártnak. Ezután dr. Varga Dezső, az MSZMP Szeged városi bizott-

ságának titkára mondott ünnepi beszédet. Méltatta a KMP megalakulásának fontosságát, a párt szerepét az azóta eltelt 55 esztendő harcaiban, a társadalmi átalakulásért vívott eredményes küzdelemben. Végül az MSZMP Szeged városi végrehajtó bizottságának nevében átadta az új pártházat.

Azt, hogy a pártház az évfordulóra elkészüljön, társadalmi összefogás, szocialista brigádok, építőmunkások és a tagság munkája tette lehetővé. Eiler Márton az ünnepség végén oklevelet és jutalmat nyújtott át azoknak, akik kitüntek e munkában: Zilahy János Péternek, Bali Ezékielnek, Nagy Istvánnak, Lázár Istvánnak és Horváth Szilveszternek. Ezután a Tiszaparti Gimnázium énekara dalokat adott elő.

Egymillió tonna vasérc

A Dunai Vasmű nagyolvasztói számára az idén az év elejétől mostanáig egymillió tonna szovjet vasérc érkezett. A dunaujvárosi kikötő dolgozói az időjárástól függően naponta négy-négy és fél ezer tonna vasércet raknak ki az uszályokból. A vasércet önrúti vasúti kocsikban szállítják a nagyolvasztóműbe.

A kikötő évi forgalma azonban jóval meghaladta az évi egymillió tonnát, hiszen az ércen kívül 110 000 tonna szén is érkezett Dunaujvárosba vízi úton.

Vasútkorszerűsítés

Húszezer köbméter földet mozgattak meg eddig Nyugat-Magyarország folyamatban levő legnagyobb vasútkorszerűsítési munkálatainak, az oszkói domb „lefaragása” során. A nemzetközi tranzitforgalomban is fontos, százéves vasútvonalon Nagykanizsa—Szombathely közötti szakasza áthalad a hegyháti dombosoron, ahol ezer méterenként 14 méteres emelkedőt kell megmászni a vonatoknak. Szinte örökös gond volt itt a pontos, gyors közlekedés, a szerelvényeket több mozdonyval megerősítve húzták, tolták az emelkedőre.

Eredetileg alagutat akartak fúrni a domb gyomrába, ez azonban igen nagy beruházást igényelne. Idő közben egy másik komoly érv is az alagút elvetése mellett szolgált: a Szovjetuniótól vásárolt nagy teljesítményű M-62-es Diesel-mozdonyok megbirkóznak a dombbal. Ehhez azonban át kell építeni a domb hátán levő vasútvonalat.

A szombathelyi MÁV Igazgatóság 110 millió forintot költ a többéves munkára. Új nyomvonalat építenek a dombon keresztül, amely 1,3 kilométerrel rövidebb lesz a réginitől. Bevágással képzik ki az új nyomvonalat, azaz „lefaragnak” valamennyit a dombból. Mindez hatalmas földmunkával jár. A gépek mintegy félmillió köbméter földet mozgatnak meg.

A korszerűsítés során Vasvár nagyközség új állomást kap, s a dombtetőn levő kiserőművel Oszkó állomásra szállítják a vasércet. A nemrégben kezdődött vasútrekonstrukció 1976-ig tart. Az átépítés alatt a régi nyomvonalon bonyolítják le a forgalmat.

G. F.

A vásár kettőn áll!

Az év végi, a decemberi ünnepekhez kapcsolódó vásárlás hullám tetőpontjára perze még nincs itt — de az érdeklődés, a tájékozódás a kirakatok előtt már mindenképpen megkezdődött; az ajándékozási tervek formálódnak. Mindenesetre, minden esztendőben, ez az az időszak, amikor a legfontosabb lenne azonnal és pontosan tudni minden termékéről — mit is „tud”, mire alkalmas, mit bír ki, hogyan kell vele bánni — mert ilyenkor rövid időszak alatt az átlagosnak sokszorosát vásárolják az emberek.

Valóban: mit is kell tudni egy terméknek — legyen az mosópor, fehérnemű, kötött holmi, szövet, ébresztő óra vagy automata mosógép? Nos, nem azt kell tudnia, amit elvárnak tőle, hanem csak azt, amit állítanak róla. Ez a döntő. Nem kevés vita, reklamáció, visszaélés, csalódás, kár — ebből kerekedik. Ebből, hogy mást várunk el egy-egy árutól, mint amire képes. Ha erre nem képes egy cikk, amit állítanak róla — élettartam, éltartósság, vízhatlanság, tisztítási fokok elviselése stb. — akkor az más ügy. Akkor az egyszerűen minőségi hiba. Tájékoztatlanság, félreértés, nemtörődömség viszont az, ha olyasmire kényszerítik egy-egy gépet, inget, kardigánt — amire keptelen. De, hogy mit tud egy-egy termék — azt tudatni kell mindenkivel, akit érdekel. Rengeteg holmi halmozódik ma már az üzletek polcain: — egymástól különböző de azonos rendeltetésű termék. Ráadásul — és ez jó dolog — hetedhé, országból összehordva. De hát nemcsak az ár, a szín, a forma különbözik — egy-egy olasz, magyar vagy NDK kardigán esetében — hanem — szinte kivétel nélkül mindig — a nyersanyag, a kikészítés, az

összerakás módja is... A műanyagot valamikor — elintéztük azzal, hogy nylon — ma már százféle ilyen-olyan „lon”, „szter”, „gél” létezik — no, meg ezek keveréke, variációja — egymásaj és a természetes anyagokkal — ... És ugyanarra a hatásra nem viselkednek egyformán.

Más egy Thips, s más egy Terta lemezjátszó „logikája”... S nem egyformán rakták össze az NDK meg a Hajdúsági mosógépet... Az olasz cipők, csizmák sosem lesznek olyan melegek a téli zimankóban, mint a lengyel cipőipar termékei. Önmagát szidja tehát az, aki olasz cipőben akar sétálni — meleg lábbal — a decemberi hidegekben.

Illetve — azért nem egészen önmagát. Ugyanis — amit egy terméknek tudnia kell — azt szóban vagy írásban ejt kell mondani a vevőknek.

Vagy a magyar automata mosógép hibáinak többségéről a gyár előszeretettel híresztelte, hogy azok a vevők hibái — szakszerűtlenül bának a géppel...

Eát nem. A vevő azért nem köteles tanfolyamra járni, hogy egy mosógépet kezelni tudjon — és nincs vevő, aki ne venné szívesen — ha az eladó — vagy a gyár képviselője — türelmesen elmagyarázza mit kell tenni, hogy ne legyen hiba. Igaz — a vásár mindig kettőn áll — az a jó vevő tehát, aki — vessenek bár dühös pillantásoka, az eladók —, addig ki nem megy az üzletből, amíg minden szükségeset meg nem kérdezték, s a kérdéseire válasza nem kapott. Semmit: se a mosóport, se pulóvert, se autót nem tanácsos megvenni használati utasítás, keze-

lési leírás, üzemeltetési útmutató nélkül. Igaz, nem ismerhet valamennyi terméket az eladó — de azt megkövetelheti a gyártól — vagy az importálótól — a vevő és a saját maga érdekében, hogy írásban és világosan tisztázzott legyen — mit tud a termék... S az a jó kereskedő, aki nem mulasztja el — ennek az ismeretnek fontosságára felhívni a kedves vevő figyelmét. Még a legnagyobb karácsonyi vásári forgatagban sem...

G. F.

Születőben az első magyar ipari robot

A gépesítés, az automatizálás magas fokán számos tényező — például a szennyezett levegő, a nagy zaj, a megerőltető fizikai munka — arra kényszeríti a kutatókat, a fejlesztőket, hogy embert helyettesítő robotokat alkossanak. Az első ipari robotokat körülbelül egy évtizede a sugár- és robbanásveszélyes térésekben alkalmazták. Azóta már teret hódítottak az ipar más ágaiban is. Legnagyobb mértékben az Egyesült Államokban és Japánban terjedtek el, de számos európai fejlesztési és gyártási robottípus ismert már. A világon működő robotok számát csaknem kétezerre becsülik.

A „gépemberek” a meleg, a zajos, gázos vagy sugárveszélyes térben jóval nagyobb teljesítményre képesek, mint alkotóik. Különösen szembetűnő ez nagyobb mozgásterükben, sebességük-

ben, az állandó, akár több mászoros terhelés elviselésében. Megjelenésük újabb hégagot tölt be abban a képben, amelyet a teljesen automatikus gyártási folyamatokról alkotnak a futurológusok.

Alkalmazzák „őket” a kohászatban, a bányászatban, a vegyiparban, az űrkutatásban, az élelmiszeriparban és számos más területen. A tapasztalatok szerint a gépiparban is rendkívül nagy előnyökkel jár.

Az idei BNV-n a Csepeli Szerszámgépgyár import bevezetéssel mutatta be, mit jelent az ipari robot a többgépes rendszerben a félautomata megmunkáló gépek kiszolgálásánál. A csepeli gyárban már meg is kezdték az első hazai robot prototípusának a kialakítását. Az első két szerkezetet jövőre munkába állítják.

Órák leckéje

Valamennyien jobban és értelmesebben akarunk élni, azt szeretnénk, hogy életünkben minél kevesebb időt vegyen el értelmetlen tevékenység. Új lehetőségekre vágyunk a fölszabaduló idő révén, s eszközökre, melyek éppen ezt a szabad időt teremtik meg számunkra, mint például az automata mosógép. S azután újabb eszközökre, melyek a megszerzett szabad időt tovább bővítik, lekicsinyítik számunkra a világot, nagyobb darabját teszik megismerhetővé és átélhetővé. S van-e erre alkalmasabb eszköz, mint a tévé, vagy éppen a gépkocsi? A leltár természetesen korántsem teljes. Ohajaink között ennél sokkal, de sokkal több minden szerepel, de nem érdemes sorolni. Inkább talán arról érdemes beszélni, amire kevésbé figyelünk érdeménél. Mert amíg az önmagunkat kiteljesítő újabb eszközökre vágyunk, gyakorta nem jövünk rá arra, hogy a meglévővel sem tudunk jól gazdálkodni, hogy a rendelkezésünkre állókkal sem tanultunk meg élni.

Megtanulni a jót, a jobbat? Igen, azt is tanulni kell. Vagy talán még annál is nehezebbet tenni: ártékelni megcsontosodott szokásainkat. Mert például mire való a szabad szombat, ha mosásra megy el; mire a vasárnap, ha a család fele a konyhában tölti a napot? Igaz, mindez csak egy gondja a szabad időnek a sok közül, de alighanem az egyik legfontosabb. S hogy beszélni kell róla, azt mi sem igazolja jobban, mint az, hogy lassan kezdjük megtanulni az idő értékét.

Nemrégiben látták napvilágot azok az intézkedések, melyek társadalompolitikai céljainkat kifejezve újabb támogatást nyújtottak a többgyermekes családoknak. Akik é kérdés csak valamelyest is érdekel vagy érint, nyilván észrevette, hogy ezek az intézkedések nem önmagukban állanak, hanem szerves részei egy hosszú, immár sok esztendőre visszanyúló sornak — jó példaként kínálkoznak a lakásvásárláshoz nyújtott szociálpolitikai kedvezmények. Intézkedések sorának részei, melyek valamennyien azt célozzák, hogy a családok, s ezen belül a gyermekek gondozása következtében, a nagyobb terhet viselő asszonyok élete könnyebb legyen. És talán érdemes visszaemlékezni egy emlékeztető számra, melyről akkoriban igen sokat beszéltünk: az 1969-ben megjelent 1038-as kormányhatározatra, amely a szolgáltatások fejlesztéséről intézkedett. Meghozta nem is eredmény nélkül.

Néha óhatatlanul az a véleménye az embernek, hogy egy határozat önmagában még nem csinál nyarat, nem változtatja meg az emberi szokásokat, kialakult hagyományokat. Valóban, egy határozat erre nem képes. Am ha jól illeszkedik a társadalmi folyamatokba, azoknak a változásoknak a sorába, melyek formálják a társadalom arculatát, életét, szokásait, akkor — s talán éppen ez a lényeg — jó a határozat, megteremtheti e változások feltételeit, gyorsíthatja e feltételek kialakulását, s éppen ezáltal elősegítheti az előreívő, kedvező társadalmi folyamatok kibontakozását, gyorsíthatja ütemüket. Ez történt a szolgáltatásokkal is.

Néhány adatot mindenképpen érdemes idézni. Szegeden az idén — eltekintve a városhoz csatlakozott községektől — háromnegyed év alatt annyi mosást végzett a Patyolat, hogy a város minden lakójára 2 kiló 40 deka jut. Az mennyiség csak akkor értékelhető igazán, ha azt is hozzátesszük, hogy az 1038-as kormányhatározat célkitűzése szerint csak 1975-ben kellene elérniük a megyei városoknak, méghozzá nem háromnegyed, hanem egy esztendő alatt. Gyors volt tehát a fejlődés, hiszen 1972 első háromnegyed évében még csak egy kiló 75 deka mosatás jutott a város egy-egy lakójára, 1969-ben pedig mindössze 68 deka. Am ez még nem ok arra, hogy higgyük: máris okosan élünk lehetőségeinkkel, kihasználjuk, amit lehet. A főváros egy-egy lakójára évente több mint 6 kiló mosatás jut, az NDK-ban pedig, például Berlinben, 22 kiló. Vagyis — a példa is jelzi — van még bőven lehetőségünk arra, hogy az eddiginél sokkal inkább fölszabadítsuk magunkat az időrabló és végső soron felesleges háztartási munkák alól. Még akkor is, ha Szeged ilyen szempontból már előbbre jár olyik fővárosnál is, például Szófiánál.

De nem csak a mosásra megy el rengeteg, soha be nem hozható szabad idő, hanem a konyhára is. Igaz, már csak részben a belénk csontosodott szokások hibájából. A Csongrád megyei Vendéglátó Vállalat például, amely sok gondot fordított a kedvezményes étkezések lehetőségére és más hasznos szolgáltatásokra, arra panaszkodik, hogy lassanként nem képes lépést tartani a kereslettel. Az utóbbi egy évben 8 százalékkal nőtt ételforgalma, vagyis 10 millió forinttal. Negyemillió az éttermi, ugyancsak 4 a cukrászkeszítmenyek, és 2 millió forintos a köztételtetés forgalmának emelkedése. Ennél nagyobb lenne a kereslet, de a hálózat egyelőre nem képes követni az igényeket. Ez természetesen idő és pénz kérdése. De vannak olyan lehetőségek, melyeket mi sem fedeztünk fel még eléggé, s amelyeket jobban is kihasználhatnánk. Például a hidegkonyhai készítmények, melyek forgalma ugyan egy év alatt 25 százalékkal nőtt, de még csak évi 350 ezer forintnál tart, vagy a cukrászsütemények, melyekből jóval többet is tudna készíteni a vállalat. Igaz, a változás már megkezdődött. A fiatal házask már nemigen sűtnék otthon, inkább vásárolnak.

Szebbé, jobba, teljesebbé és értékesebbé tenni életünket — ehhez mindenekelőtt szabad idő kell, melyet meg kell tanulnunk értelmesen és jól gazdálkodni. Am mindenekelőtt meg kell tanulnunk, hogyan tegyünk szert erre a szabad időre, mert a konyhában, vagy a mosással fölsőlegesen elvesztegetett órák évekké nőnek, soha vissza nem hozható évekké. Meg kell tanulnunk élni lehetőségeinkkel, megszervezni életünket. Többek közt olyan apróságokat is, hogy amit lehet, hétköznap vásároljunk meg tíz perc alatt, s ne a hétvégi tumultusban, másfél óra árán. Sok mindent meg kell tanulnunk, hogy megszerezzük önmagunknak a szabad időt, amely nem csak a rövidített munkaidőn múlik, hanem talán elsősorban önmagunkon. Azon, hogyan élünk lehetőségeinkkel.

Szávay István